

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΩΝ ΕΦΑΡΜΟΓΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΝΑΚΑΙΝΙΣΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΚΤΙΡΙΩΝ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟΥ ΛΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΣΤΗΝ ΕΡΜΟΥΠΟΛΗ ΚΑΙ ΕΠΑΝΑΧΡΗΣΗ ΣΕ ΠΟΛΥΧΩΡΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΟΜΑΔΕΣ ΤΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ: ΝΟΥΣΣΟΥ ΦΛΩΡΑ (Α.Μ. 770)
ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΣΙΑΜΠΑΝΗ ΔΟΜΙΝΙΚΗ

ΠΑΤΡΑ 2011

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα.....	i
Κατάλογος εικόνων.....	ii
Μέρος Α : Ανάλυση.....	1
1. Θέση – Πρόσβαση – Περιβάλλον χώρος	1
2. Ιστορικά	4
3. Περιγραφή.....	11
3.1 Κτιριολογικά.....	11
3.2 Μορφολογικά.....	14
3.3 Κατασκευαστικά – Κατάσταση διατήρησης	16
Μέρος Β : Πρόταση.....	23
1. Στόχοι – Νέα χρήση.....	23
2. Αρχές επέμβασης.....	24
3. Περιγραφή.....	25
3.1 Κτιριολογικά.....	25
3.2 Μορφολογικά.....	27
4. Δομική Αποκατάσταση.....	29
4.1 Θεμελίωση.....	29
4.2 Τοιχοποιία - Επιχρίσματα	29
4.3 Στέγη	31
4.4 Ανοίγματα	33
4.5 Κουφώματα.....	33
4.6 Δάπεδα	34
4.7 Μαρμάρινα Στοιχεία – Διακοσμήσεις	34
4.8 Χρωματισμοί.....	34
4.9 Εξωτερικός Περιβάλλον Χώρος	35
Βιβλιογραφία	37

Κατάλογος εικόνων

Εικόνα A.1	1
Εικόνα A.2	2
Εικόνα A.3	2
Εικόνα A.4	3
Εικόνα A.5	3
Εικόνα A.6	4
Εικόνα A.7	4
Εικόνα A.8	6
Εικόνα A.9	7
Εικόνα A.10	8
Εικόνα A.11	9
Εικόνα A.12	9
Εικόνα A.13	10
Εικόνα A.14	10
Εικόνα A.15	11
Εικόνα A.16	12
Εικόνα A.17	12
Εικόνα A.18	13
Εικόνα A.19	13
Εικόνα A.20	14
Εικόνα A.21	14
Εικόνα A.22	14
Εικόνα A.23	15
Εικόνα A.24	15
Εικόνα A.25	15
Εικόνα A.26	15
Εικόνα A.27	16
Εικόνα A.28	17
Εικόνα A.29	17
Εικόνα A.30	17
Εικόνα A.31	17

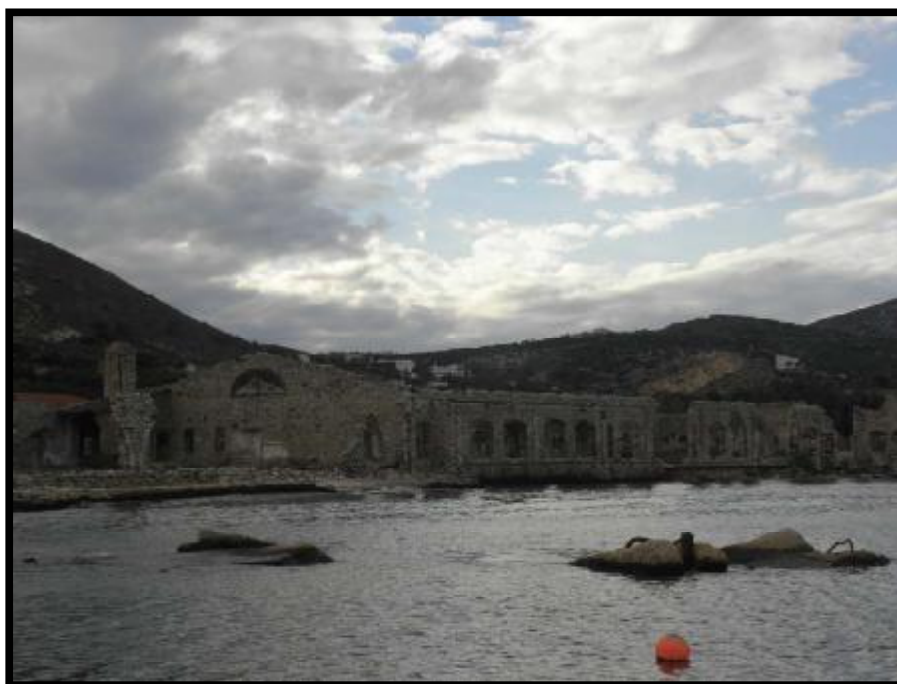
Εικόνα Α.32	18
Εικόνα Α.33	18
Εικόνα Α.34	19
Εικόνα Α.35	20
Εικόνα Α.36	20
Εικόνα Α.37	20
Εικόνα Α.38	20
Εικόνα Α.39	21
Εικόνα Α.40	21
Εικόνα Β.1	23
Εικόνα Β.2	24
Εικόνα Β.3	26
Εικόνα Β.4	26
Εικόνα Β.5	28
Εικόνα Β.6	28
Εικόνα Β.7	29
Εικόνα Β.8	32
Εικόνα Β.9	32
Εικόνα Β.10	33

Μέρος Α : Ανάλυση

1. Θέση – Πρόσβαση – Περιβάλλον χώρος

Το εργοστάσιο Λαδόπουλου βρίσκεται στο νότιο άκρο της Ερμούπολης, εκεί όπου εκτεινόταν ο βιομηχανικός τομέας της πόλης. Από τη σημερινή οδό Μανδηλαρά και πάνω και κατά μήκος της οδού Ηρώων Πολυτεχνείου, του κεντρικού δηλαδή δρόμου προς τις εξοχές, βρίσκονταν τα περισσότερα εργοστάσια της Ερμούπολης.

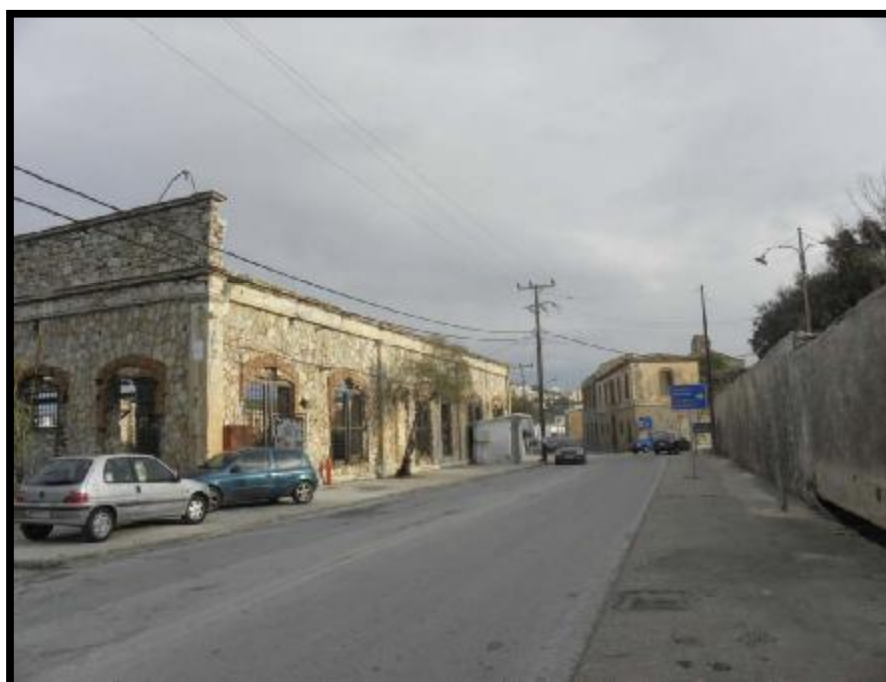
Η μία από τις δύο μεγάλες πλευρές του (ανατολική) είναι στραμμένη προς τη θάλασσα (εικ. Α.1), ενώ η άλλη (δυτική) διαμορφώνει την όψη προς το δρόμο (εικ. Α.2), επί του οποίου βρίσκεται ο χώρος του στρατοπέδου (εικ. Α.3). Απέναντι από την ανατολική όψη διακρίνονται τα ναυπηγεία του Νεωρίου και η νέα μαρίνα της Ερμούπολης (εικ. Α.4). Αντίστοιχα, απέναντι από τη δυτική όψη σώζεται ένα μεγάλο διώροφο κτίσμα, το οποίο παρουσιάζει κάποια κοινά μορφολογικά στοιχεία με το εργοστάσιο. Στο ισόγειό του βρίσκονταν οι αποθήκες και οι στάβλοι, ενώ στον επάνω όροφο στεγάζονταν τα γραφεία της οικογένειας Λαδοπούλου (εικ. Α.5). Τέλος, το κτίριο που αντικρίζει την βορινή πλευρά ήταν επίσης ένα εργοστάσιο (εικ. Α.6).

Εικόνα Α.1

Εικόνα Α.2

Εικόνα Α.3

Εικόνα Α.4

Εικόνα Α.5

Εικόνα Α.6

2. Ιστορικά

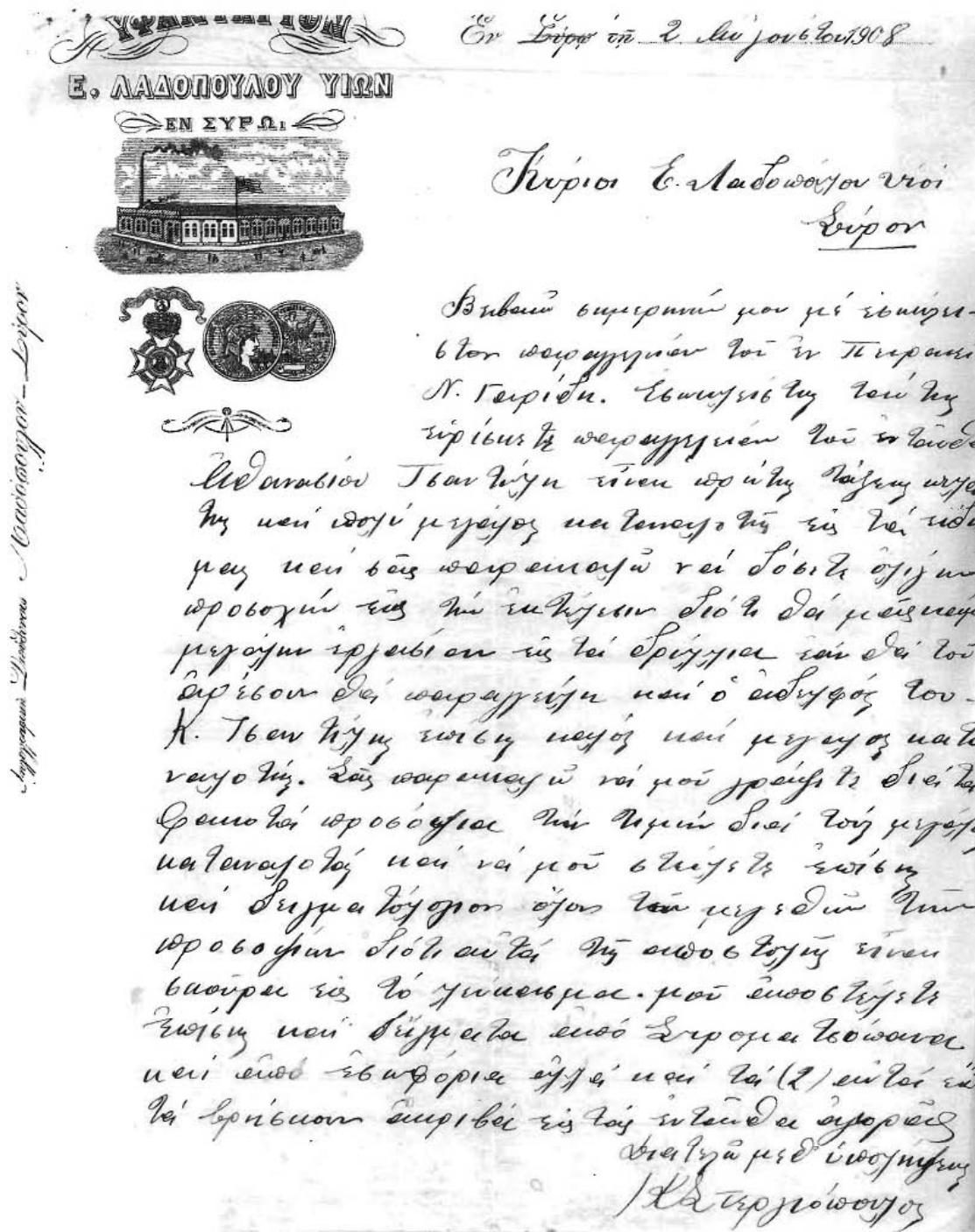
Εικόνα Α.7

Η Ερμούπολη δημιουργήθηκε κατά τη διάρκεια της Επανάστασης με το πρώτο κύμα προσφύγων που κατέφυγε εκεί μετά την καταστροφή της Χίου, της Σμύρνης, των Ψαρών και άλλων περιοχών. Η ουδετερότητα των Συριανών στην

Επανάσταση, το φυσικό λιμάνι και η σημαντική θέση του νησιού στο Αιγαίο, μετέτρεψαν την πόλη σε εμπορική, ναυτιλιακή και βιομηχανική δύναμη. Η ανάπτυξη αυτή στηριζόταν κυρίως στη σωστή οργάνωση και τις ικανότητες των προσφύγων. Στα 1828 η Ερμούπολη είναι μια συγκροτημένη πόλη. Με τη δημιουργία του ελληνικού κράτους, το λιμάνι της Σύρου αναδεικνύεται σε εμπορικό κέντρο με διεθνή σημασία καθώς αποτελεί γέφυρα επικοινωνίας που συνδέει την Ελλάδα με τα μεγάλα εμπορικά κέντρα της Ευρώπης αλλά και της Ανατολής.

Οι βιομηχανικές δραστηριότητες άρχισαν από νωρίς στο νησί, μαζί με την εμπορική κίνηση. Η πρώτη βιομηχανία που γνώρισε μεγάλη ακμή ήταν η κατεργασία δερμάτων. Στα 1828-1829 ιδρύθηκαν τα πρώτα βυρσοδεψεία. Από επίσημη στατιστική του 1876 προκύπτει ότι από τα 7 μεγάλα βυρσοδεψεία που υπήρχαν στην Ελλάδα, τα 6 βρίσκονταν στην Ερμούπολη. Επίσης, από τις πρώτες βιομηχανικές δραστηριότητες, ήταν η κατεργασία σιδήρου, ενώ ξεχωριστή ανάπτυξη γνώρισε και η αλευροβιομηχανία. Η βαμβακουργία που αναπτύχθηκε σε άλλες περιοχές από νωρίς, έφτασε στη Σύρο λίγο αργότερα. Ωστόσο, γνώρισε τόσο αλματώδη ανάπτυξη ούτως ώστε η Ερμούπολη έφτασε να θεωρείται το Manchester της Ελλάδας.

Το κλωστήριο και υφαντήριο των υιών Ελπιδοφόρου Λαδόπουλου ήταν από τις σημαντικότερες – αν όχι η σημαντικότερη – βιομηχανικές δραστηριότητες στην Ερμούπολη στα τέλη του 19^{ου} και στις αρχές του 20^{ου} αιώνα. Παρατηρούμε ότι η οικογένεια Λαδόπουλου ασχολείται από τις αρχές του 19^{ου} αιώνα με το εμπόριο, τις τραπεζικές εργασίες και τη ναυτιλία, καθώς και με τα κοινά στην Ερμούπολη. Παράλληλα με αυτές τις δραστηριότητες προχωρούν και στη βιομηχανία, με την ίδρυση του εργοστασίου. Στρέφονται έτσι στην κλωστοϋφαντουργία, ανοίγοντας νέους προσανατολισμούς και αφήνοντας πίσω τομείς που δεν αντέχουν τον ανταγωνισμό από μεγαλύτερα εμπορικά κέντρα που έχουν αρχίσει να αναπτύσσονται στην Ελλάδα. Ο Λαδόπουλος έγινε κύριος του βυρσοδεψείου «Π. Καλουτά και Υιοί» το 1893. Γίνονται επισκευές στο υπάρχον κτίσμα και χτίζονται απαραίτητα νέα τμήματα. Το 1895 που αρχίζει η λειτουργία του εργοστασίου είναι μόνο υφαντήριο με 50 αργαλειούς (οι οποίοι σύντομα γίνονται 80) και τα λοιπά τμήματα, βαφείο και φινιριστήριο. Το εργοστάσιο ήταν το πρώτο ηλεκτροφωτισμένο, είχε ατμομηχανή και άγγλο μηχανικό. Από λογότυπο που κοσμεί τις έντυπες παραγγελίες και τις επιστολές αναγνωρίζονται οι κύριες λειτουργίες του εργοστασίου (εικ. Α.8). Συναντάμε τα «Κλωστήριον και Υφαντήριον», «Εργοστάσιον Υφαντικής» και «Ατμοκίνητον Υφαντήριον, Νηματοστρηπτήριο και Βαφείον Ελπιδοφόρου Λαδόπουλου Υιών» το 1896. Τα παραγόμενα υφάσματα ήταν πολλών και διαφόρων ποιοτήτων και έλαβαν κατά καιρούς βραβεία.

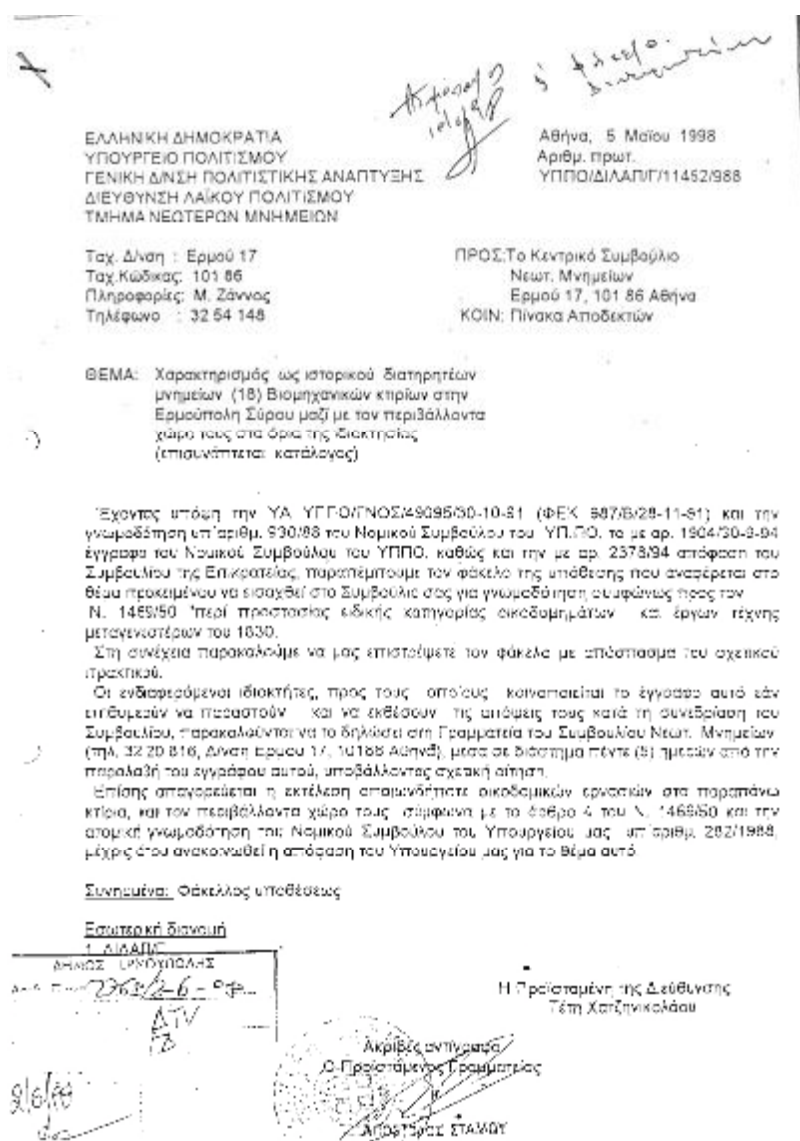

Εικόνα Α.8

Το 1926 έκλεισαν τα βιβλία της ομόρρυθμης εταιρείας «Ελπιδοφόρου Λαδόπουλου Υιού», η οποία μετατράπηκε σε ανώνυμη εταιρεία με μετοχικό κεφάλαιο 10.000.000 δρχ. και την επωνυμία «Βιομηχανία Βάμβακος Ανώνυμος Εταιρεία Σύρου». Το εργοστάσιο λειτούργησε στην Ερμούπολη ως την κατοχή. Η μεταφορά του σε περιοχή της πρωτεύουσας (σε κτίριο της οδού Θηβών,

κοντά στο 3^ο Νεκροταφείο), άρχισε στα 1942-1943. Το εργοστάσιο λόγω οικονομικών προβλημάτων ανέστειλε τις εργασίες του το 1950.

Το κτίριο ανήκει πλέον στον Οργανισμό Εργατικής Κατοικίας αλλά γίνονται συζητήσεις για τη μεταβίβαση στο Δημοτικό Λιμενικό Ταμείο Σύρου και την ένταξη του στη μαρίνα Σύρου. Αν και θα περίμενε κανείς να έχει χαρακτηριστεί διατηρητέο, ωστόσο κάτι τέτοιο δεν έχει πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα. Παρακάτω παρατίθεται επιστολή προς το Δήμο Ερμούπολης από το Υπουργείο Πολιτισμού για να χαρακτηριστούν διατηρητέα βιομηχανικά κτίρια στην Ερμούπολη, ανάμεσα σε αυτά και το εργοστάσιο Λαδόπουλου (εικ. Α.9, Α.10). Ύστερα από επικοινωνία με τον αρμόδιο στο Υπουργείο έγινε γνωστό ότι οι διαδικασίες σταμάτησαν.

Εικόνα Α.9

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΩΝ ΓΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΜΟ ΒΙΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΚΤΙΡΙΩΝ

Α. Κλωστοϋφαντήρια

- A1. Υφαντουργεία Φουστάνου
- A2. Υφαντουργία Μπαρυέτα
- A3. Υφαντουργία Κρυστάλλη - Τσαγκαράκη
- A4. Φυφαντουργία Κουλούρη
- A5. Υφαντουργία Βελισσαρόπουλου
- A6. Κλωστοϋφαντουργία "Άγισιο" Καρέλλα
- A7. Κλωστοϋφαντουργία Λαζόπουλου

Β. Συνεργεία

- B8. Εργαστάσιο Μπαρυέτα - (Συνεργείο - Μηχανουργείο - Ξυλουργείο - Βαρελάδικό.)
- B9. Συνεργείο στην οδό Γ. Παπανδρέου

Γ. Αλευρόμυλοι

- Γ10. Αποθήκες αλευρόμυλου Ασημομήτη

Δ. Βυρσοδεψεία

- Δ11. Βυρσοδεψείο Κορηλιάκη
- Δ12. Βυρσοδεψείο Δενδρινού
- Δ13. Βυρσοδεψείο Παπαδάμ
- Δ14. Βυρσοδεψείο - Σχαινοποιείο Βαφειοδάκη - Γλύκα

Ε. Σκαγόδικα (Σκαγόδικα)

- Ε15. Σκαγόδικο Αναρούση

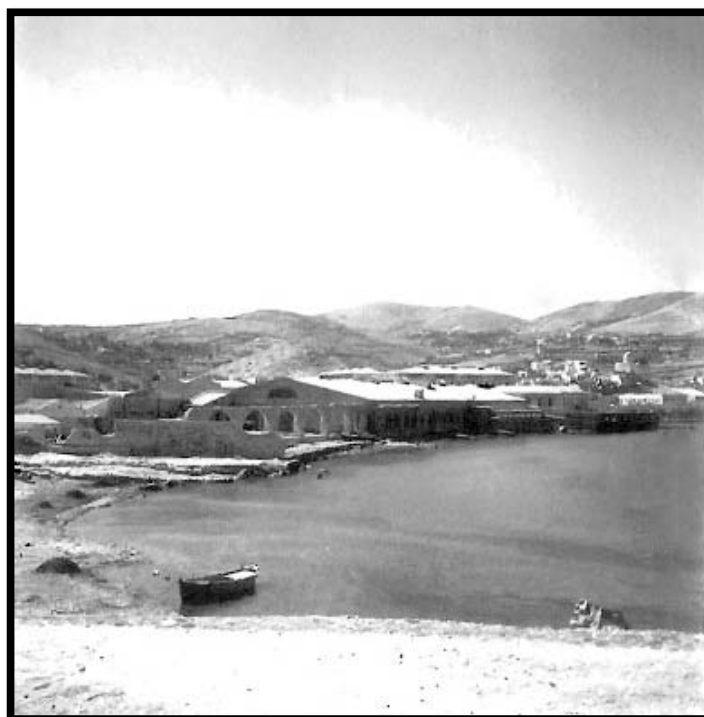
ΣΤ. Αλευρόμυλοι

- ΣΤ16. Αλευρόμυλος επί των οδών Αφροδίτης και Θερμοτυλιών

Ζ. Αποθήκες

- Ζ17. Αποθήκες Χ. Ελευθερίου
- Ζ18. Αποθήκες Αφροδίτης - Στάση Πρωίου

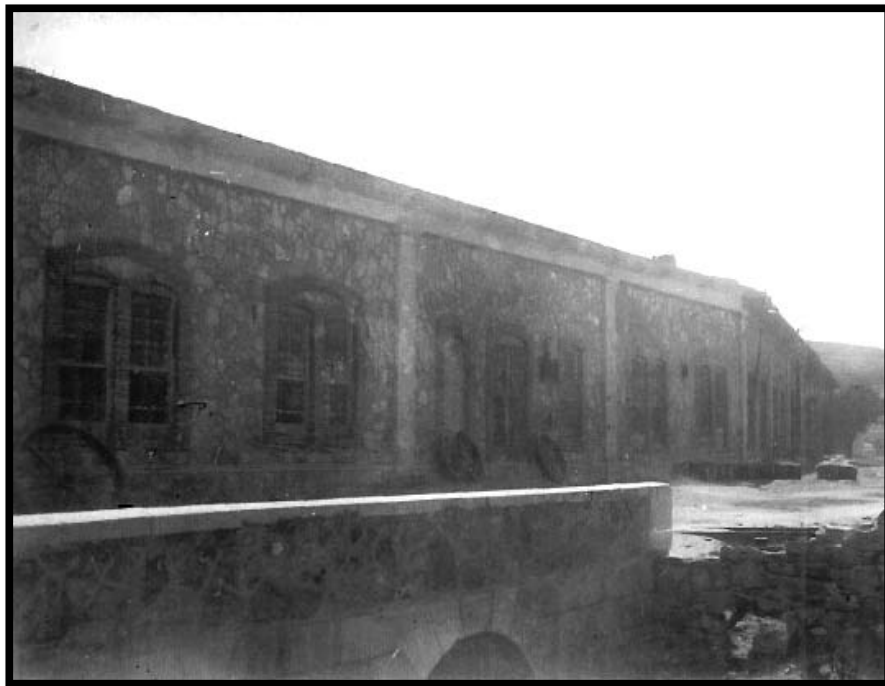
Εικόνα Α.10

Εικόνα Α.11

Εικόνα Α.12

Εικόνα Α.13

Εικόνα Α.14

Εικόνα Α.15

3. Περιγραφή

3.1 Κτιριολογικά

Η θέση του κτιρίου δίπλα ακριβώς στη θάλασσα μαρτυρά τη χρήση του ως βυρσοδεψείο προτού ακόμα γίνει κλωστοϋφαντουργείο. Πρόκειται για μεγάλο ισόγειο επίμηκες κτίριο, το οποίο ουσιαστικά χωρίζεται σε δύο μεγάλα μέρη, στον χώρο που στεγαζόταν και στον υπαίθριο χώρο. Στην όψη που είναι δίπλα στη θάλασσα υπάρχουν 2 εφαπτόμενα εξωτερικά μικρά κτίσματα. Δεν υπάρχουν πληροφορίες για τη λειτουργία τους ούτε για την χρονολογία κατασκευής τους (εικ. Α.16, Α.17).

Εικόνα Α.16

Εικόνα Α.17

Εσωτερικά, δεν έχουν σωθεί χωρίσματα, ούτε τα ίχνη από τις κολόνες που συγκρατούσαν τη στέγη. Στο εσωτερικό σώζεται τμήμα με τα μπολτόνια, κατασκευή για την κατεργασία δερμάτων, από την εποχή που το κτίριο ήταν βυρσοδεψείο (εικ. Α.18). Μπροστά από εκείνο το σημείο και στην όψη προς τη

θάλασσα, σώζεται τμήμα με δύο καμάρες μπροστά από τα ανοίγματα, το οποίο εξωτερικά προβάλλεται από το κτίριο (εικ. Α.19, Α.20).

Εικόνα Α.18

Εικόνα Α.19

Εικόνα Α.20

3.2 Μορφολογικά

Το κτίριο έχει απλή ορθογωνική κάτοψη. Αν και απλή, η αρχιτεκτονική του παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον. Αποτελεί χαρακτηριστική κατασκευή του τέλους του 19^{ου} και των αρχών του 20^{ου} αιώνα, με μαρμάρινη βάση που στέφεται με κοιλόκυρτο κυμάτιο (εικ. Α.21) και πολυγωνική τοιχοδομία με κονίαμα εμφανές στους αρμούς (εικ. Α.22).

Εικόνα Α.21

Εικόνα Α.22

Κάθε δέκα μέτρα υπάρχουν σοβατισμένες ορθογωνικές παραστάδες, οι οποίες προβάλλουν με μαρμάρινα επίκρανα και διακόπτουν τη μονοτονία που δημιουργεί το μεγάλο μήκος των όψεων (εικ. Α.23). Ανάμεσά τους ανοίγονται

δίβολα παράθυρα με πλαίσια από τούβλα και με τοξωτά υπέρθυρα, ενώ ξύλινα κουφώματα και απλές προστατευτικές σιδεριές συμπληρώνουν όλα τα ανοίγματα (εικ. Α.24). Χτιστό επιστύλιο και γείσο επιστέφουν το κτίριο, δημιουργώντας ένα διάζωμα από πέτρα που προβάλλει και λειτουργεί σαν ανακουφιστικός αρμός (εικ. Α.25). Οι τοίχοι που συνεχίζουν πάνω από το επιστύλιο, στις μικρές όψεις, καταλήγουν στο κέντρο σε αέτωμα με ανακουφιστικό τόξο ελλειπτικής μορφής (εικ. Α.26).

Εικόνα Α.23

Εικόνα Α.24

Εικόνα Α.25

Εικόνα Α.26

Στον υπαίθριο χώρο προς την πλευρά της θάλασσας διασώζεται ένα μικρό κομμάτι από τη σειρά των τοξωτών ανοιγμάτων που είχαν δώσει την ονομασία «Καμάρες» στην περιοχή (εικ. Α.27).

Εικόνα Α.27

3.3 Κατασκευαστικά – Κατάσταση διατήρησης

3.3.1 Θεμέλια

Δεν υπάρχει καμία πληροφορία για τα θεμέλια, υποθέτουμε πως είναι περιμετρικά της τοιχοποιίας.

Κατάσταση διατήρησης: Δεν γνωρίζουμε την ακριβή κατάσταση διατήρησης των θεμελίων. Αναφέρεται συγκεκριμένη μελέτη στην ενότητα της πρότασης.

3.3.2 Τοιχοποιία – Επιχρίσματα

Οι τοίχοι είναι από πέτρα, έχουν πάχος 65 εκατοστών και πολυγωνική τοιχοδομία με κονίαμα εμφανές στους αρμούς. Παρατηρείται εσωτερικά επίχρισμα και οι παραστάδες είναι σοβατισμένες.

Κατάσταση διατήρησης: Έχουν διασωθεί μόνο οι εξωτερικοί τοίχοι και εσωτερικά ένα σημείο με καμάρες. Δεν υπάρχει πλέον κανένα εσωτερικό χώρισμα, ενώ στον υπαίθριο χώρο δεν έχει σωθεί σχεδόν κανένα από τα τοξωτά ανοίγματα. Οι τοίχοι έχουν υποστεί φθορές και παρατηρούνται σε πολλά σημεία γκρεμισμένα τμήματα. Επίσης, έχει γίνει αποκόλληση του κονιάματος, καθώς και αποκόλληση και κατάρρευση του επιχρίσματος σε μεγάλο βαθμό (εικ. Α.30). Εξωτερικά, στην όψη προς τη θάλασσα παρατηρείται έντονη υγρασία (εικ. Α.33). Οι παραστάδες παρουσιάζουν φθορές κυρίως στο επίχρισμα, αλλά και στην πέτρα, η οποία είναι εμφανής σε κάποια σημεία (εικ. Α.29).

Εικόνα Α.28

Εικόνα Α.29

Εικόνα Α.30

Εικόνα Α.31

Εικόνα Α.32

Εικόνα Α.33

3.3.3 Στέγη

Από κάποιες παλιές φωτογραφίες που σώζονται, είναι εμφανές ότι το κτίριο στεγαζόταν με δίριχτη στέγη (εικ. Α.11). Στη μία πλευρά που δημιουργούνταν αέτωμα με ανακουφιστικό τόξο, φαίνεται πως η στέγη εγκιβωτιζόταν (εικ. Α.12). Η στέγη στηριζόταν στους περιμετρικούς τοίχους αλλά και σε σειρά από ξύλινες κολόνες (ει. Α.14, Α15).

Κατάσταση διατήρησης: Σήμερα δεν σώζεται η στέγη, αλλά ούτε και οι κολόνες που τη στήριζαν. Παρατηρούμε στον τοίχο στην μεγάλη όψη προς το δρόμο δοκοθήκες, οι οποίες μαρτυρούν την ύπαρξη ξύλινων ζευκτών που γεφύρωναν τα μεγάλα ανοίγματα (εικ. Α30).

3.3.4 Ανοίγματα

Τα περισσότερα ανοίγματα είναι συμμετρικά, ίδιου τύπου και μεγέθους στις 3 όψεις. Δίβολα, με πλαίσια από τούβλα και με τοξωτά υπέρθυρα. Στη νότια όψη, παρατηρούμε μικρότερα ανοίγματα, ορθογωνικά και με λοξή απότμηση της τοιχοποιίας εσωτερικά, καθώς και ξύλινα υπέρθυρα. Στην ανατολική όψη υπάρχουν 3 μικρότερα παράθυρα, τοξωτά.

Κατάσταση διατήρησης: Τα περισσότερα ανοίγματα έχουν καταστραφεί. Σε πολλά από αυτά είναι ορατή η καταστροφή της διαμόρφωσης του ανοίγματος (εικ. Α.34), όπως και των πλαισίων από τούβλα (εικ. Α.35, Α.36). Ακόμη, ένα μέρος των ανοιγμάτων στη βόρεια και στη δυτική όψη έχει σφραγιστεί με πέτρες ή τούβλα (εικ. Α.37, Α.38).

Εικόνα Α.34

Εικόνα Α.35

Εικόνα Α.36

Εικόνα Α.37

Εικόνα Α.38

3.3.5 Κουφώματα

Τα κουφώματα είναι ξύλινα και έχουν προστατευτικές σιδεριές.

Κατάσταση διατήρησης: Το σύνολο των κουφωμάτων σε όλο το κτίριο βρίσκεται σε κακή κατάσταση, με το ξύλο στα περισσότερα από αυτά να έχει διαβρωθεί λόγω της υγρασίας ή να έχει σπάσει. Οι προστατευτικές σιδεριές έχουν επίσης διαβρωθεί και παρουσιάζουν σκουριά.

3.3.6 Δάπεδα

Επειδή έχει καταστραφεί η στέγη και τα περισσότερα κουφώματα, στο κτίριο δεν σώζεται κανένα κομμάτι του δαπέδου. Πολλά σημεία του έχουν μετατραπεί σε χώρους απόθεσης μπαζών και απορριμμάτων (εικ. Α.39), ενώ στο μεγαλύτερο μέρος του έχουν φυτρώσει φυτά (εικ. Α.40).

Εικόνα Α.39

Εικόνα Α.40

3.3.7 Μαρμάρια Στοιχεία - Διακοσμήσεις

Η βάση του κτιρίου είναι μαρμαρίνη και στέφεται με κοιλόκυρτο κυμάτιο. Επίσης, οι παραστάδες έχουν μαρμάρια επίκρανα. Πάνω από αυτά, χτιστό επιστύλιο και γείσο, επιστέφουν το κτίριο.

Κατάσταση διατήρησης: Η βάση παρουσιάζει φθορές σε πολλά σημεία, ενώ σε κάποια από αυτά λείπουν ολόκληρα κομμάτια μαρμάρου, πράγμα που συμβαίνει και στα μαρμάρια επίκρανα των παραστάδων. Το γείσο έχει καταστραφεί σε πολλά σημεία και δεν είναι συνεχές.

Μέρος Β : Πρόταση

1. Στόχοι – Νέα χρήση

Όπως αναφέρθηκε νωρίτερα, το εργοστάσιο Λαδόπουλου αποτελεί δείγμα χαρακτηριστικής αρχιτεκτονικής βιομηχανικών κτιρίων του τέλους του 19^{ου} και των αρχών του 20^{ου} αιώνα. Αν και κατεστραμμένο, παραμένει επιβλητικό. Στόχος των προτεινόμενων επεμβάσεων είναι να αποκατασταθεί πλήρως το κτίριο, ώστε να αναδειχθεί η αρχιτεκτονική του αξία, αλλά και να αποτελεί πλέον ένα ασφαλές κτίσμα, ούτως ώστε να εξυπηρετεί τις ανάγκες της νέας του χρήσης.

Εικόνα Β.1

Έχοντας ως στόχο την αντιμετώπιση του προβλήματος της έλλειψης απαραίτητων χώρων για την εξυπηρέτηση του τμήματος Μηχανικών Σχεδίασης και Προϊόντων, το οποίο λειτουργεί από το 2000 στην Ερμούπολη, η νέα χρήση που προτείνεται είναι ένας πολυχώρος για τις πολιτιστικές ομάδες του τμήματος του Πανεπιστημίου Αιγαίου.

Πιο συγκεκριμένα, οι προτεινόμενες νέες χρήσεις είναι οι εξής: κινηματογράφος, βιβλιοθήκη – αναγνωστήριο, εστιατόριο – καφετέρια, εκθεσιακός χώρος – χώρος συναυλιών, χώρος για σεμινάρια φωτογραφίας με

σκοτεινό θάλαμο και ηλεκτρονικούς υπολογιστές (για επεξεργασία και φιλμ και ψηφιακής φωτογραφίας), εκθεσιακός χώρος. Η επιλογή αυτής της χρήσης έχει διττή ιδιότητα, αφού όχι μόνο εξυπηρετεί τις ανάγκες των φοιτητών, αλλά και προσελκύει ανθρώπους όλων των ηλικιών έτσι ώστε να δημιουργείται ένας χώρος αλληλεπίδρασης, ψυχαγωγίας, ενημέρωσης, ο οποίος επί του παρόντος δεν υπάρχει στο νησί.

Εικόνα Β.2

2. Αρχές επέμβασης

Δεδομένου ότι το κτίριο μάλλον θα χαρακτηριστεί διατηρητέο, κύρια αρχή που ακολουθείται στην επέμβαση αποτελεί η διατήρηση των βασικών μορφολογικών στοιχείων του. Στόχος της επέμβασης είναι να διατηρηθεί και να αναδειχθεί η αρχιτεκτονική του κτιρίου. Οι επεμβάσεις αφορούν την αποκατάσταση των φθορών για λόγους ασφαλείας και την κατασκευή χώρων για τις ανάγκες της νέας χρήσης με υλικά που εναρμονίζονται με το ήδη υπάρχον κτίσμα.

3. Περιγραφή

3.1 Κτιριολογικά

Σύμφωνα με την πρόταση οι χώροι θα διαμορφώνονται ως εξής:

- Η πρόσβαση στο κτίριο γίνεται από τρεις εισόδους, οι οποίες βρίσκονται στην ανατολική όψη που διαμορφώνεται στο δρόμο. Η μία είσοδος οδηγεί στο στεγασμένο κομμάτι του κτιρίου και οι άλλες δύο στον υπαίθριο χώρο. Επίσης υπάρχουν δύο ανοίγματα που οδηγούν από το εσωτερικό του κτιρίου στον υπαίθριο χώρο.
- Η κάτοψη όσον αφορά το στεγασμένο κομμάτι του κτιρίου, χωρίζεται σε τρία τμήματα.
 - Το πρώτο, αριστερά, που διαμορφώνεται από τη βορινή όψη και μέχρι το μισό της πλευράς αυτής, θα περιλαμβάνει τη βιβλιοθήκη, με αναγνωστήριο, χώρο με ηλεκτρονικούς υπολογιστές και χώρο υποδοχής με γραμματεία. Επίσης, διαμορφώνεται πατάρι, στο οποίο συνεχίζεται η βιβλιοθήκη και το αναγνωστήριο. Στην ίδια πλευρά του κτιρίου, δημιουργείται χώρος για σεμινάρια φωτογραφίας, με δυνατότητα προβολών, χώρο με ηλεκτρονικούς υπολογιστές για ψηφιακή επεξεργασία εικόνας και χώρος για χρήση σκοτεινού θαλάμου, για επεξεργασία φιλμ. Επίσης, δημιουργείται χώρος για ραδιοφωνικό σταθμό και πρόβες μουσικής. Τέλος, διαμορφώνεται χώρος WC.
 - Στο μεσαίο κομμάτι της κάτοψης, δημιουργείται αίθουσα κινηματογράφου. Το υπόλοιπο κομμάτι μένει ελεύθερος εκθεσιακός χώρος, για τις ανάγκες της κάθε έκθεσης κάθε φορά. Δίνεται η δυνατότητα δημιουργίας εκθέσεων, μικρών και μεγάλων, σε όλο το χώρο.
 - Το τελευταίο κομμάτι στη δεξιά πλευρά του κτιρίου, χωρίζεται νοητά σε δύο μέρη και διαμορφώνεται χώρος καφετέριας με μπαρ και εστιατορίου με δυνατότητα να γίνονται εκδηλώσεις. Επίσης, δημιουργείται χώρος WC.
- Ο υπαίθριος χώρος μένει ελεύθερος χωρίς μόνιμες κατασκευές ή χωρίσματα για να υπάρχει η δυνατότητα να λαμβάνουν χώρα οποιεσδήποτε εκθέσεις ή εκδηλώσεις και συναυλίες. Επίσης, έξω από τις

καμάρες δημιουργείται ξανά το κομμάτι της μαρίνας που είναι καταστραμμένο (εικ. Β.3, Β.7).

- Ο περιβάλλον χώρος από την πλευρά της βόρειας όψης πεζοδρομείται και τοποθετούνται παγκάκια (εικ. Β.4, Β.5, Β.6).

Εικόνα Β.3

Εικόνα Β.4

3.2 Μορφολογικά

Στόχος της πρότασης είναι η ανάδειξη της αρχιτεκτονικής του κτιρίου και η διατήρηση των μορφολογικών του στοιχείων σε συνδυασμό με τις ανάγκες της νέας χρήσης. Πιο συγκεκριμένα:

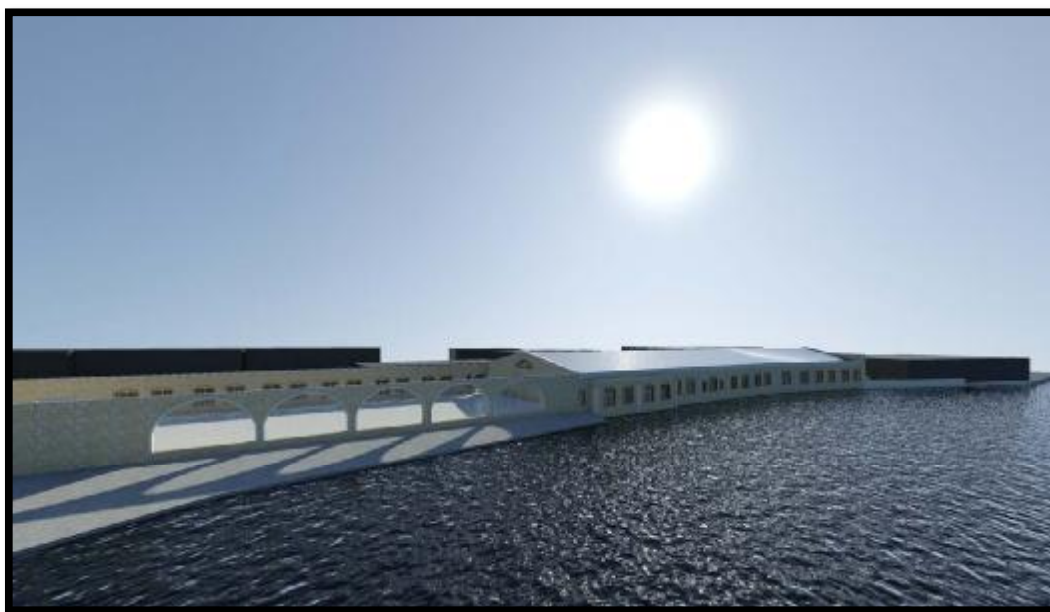
- Θα διατηρηθούν όλα τα ανοίγματα και το είδος των κουφωμάτων σε όλες τις όψεις του κτιρίου και σε όλη την ανατολική όψη και στον υπαίθριο χώρο δημιουργώντας μια ομοιομορφία σε όλο το μήκος της όψης. Τοποθετείται τζάμι από τη μέσα πλευρά των κουφωμάτων. Η σκίαση στο εσωτερικό θα γίνεται με περσίδες. Επίσης, διατηρείται και το επιστύλιο και γείσο που επιστέφουν το κτίριο καθώς και τα αετώματα στις μικρές όψεις με τα ανακουφιστικά τόξα. Τέλος θα διατηρηθεί η μαρμάρινη βάση.
- Στο δάπεδο προτείνεται βιομηχανικό δάπεδο χρώματος γκρι ανοιχτό στο εσωτερικό αλλά και στον υπαίθριο χώρο. Στα WC αλλά και στο παρασκευαστήριο προτείνεται δάπεδο από πλακάκια.
- Θα καταργηθούν τα κτίσματα στην όψη προς τη θάλασσα για να αναδειχθεί ακόμα περισσότερο η όψη, αλλά και για μην είναι εμπόδιο στο φυσικό φωτισμό του κτιρίου σε εκείνο το σημείο. Επίσης θα καταργηθεί το κτίσμα που βρίσκεται στον υπαίθριο χώρο και εφάπτεται στη νότια όψη.
- Το κτίριο στεγάζεται με δίρριχτη μεταλλική στέγη (εικ. Β.5) η οποία στηρίζεται σε σειρά από μεταλλικές κολώνες που δημιουργούνται στο εσωτερικό.
- Στο εσωτερικό δημιουργούνται χώροι με ορθογώνιες και οριζόντιες γραμμές κυρίως, που ακολουθούν τον τύπο του κτιρίου και σαν κάτοψη αλλά και στα μορφολογικά του στοιχεία.
- Ο εξωτερικός χώρος, από την πλευρά της βόρειας όψης, πεζοδρομείται και τοποθετούνται παγκάκια.

Εικόνα Β.5

Εικόνα Β.6

Εικόνα Β.7

4. Δομική Αποκατάσταση

4.1 Θεμελίωση

Αρχικά θα πρέπει να ερευνηθεί από ειδικό, η επάρκεια και η συμβατότητα της υπάρχουσας θεμελίωσης και των χαρακτηριστικών του εδάφους με τη νέα χρήση. Συνεπώς θα πρέπει να γίνει ανασκαφική διερευνητική τομή και ανάλογα με το είδος των φθορών και τα αίτια τους θα γίνει πρόταση αποκατάστασης. Με αυτόν τον τρόπο θα αντιμετωπισθεί η επιρροή των νέων φορτίων (λόγω της νέας χρήσης) με επαρκή θεμελίωση και θα ανακουφιστούν και θα συγκρατηθούν οι τοιχοποιίες και οι θεμελιώσεις. Επίσης προτείνεται επικάλυψη της θεμελίωσης με υδραυλικό σκυρόδεμα ταχείας πήξεως ενισχυμένο με μονωτικό υγρό.

4.2 Τοιχοποιία - Επιχρίσματα

Όπως έχει ήδη αναφερθεί, τα μεγαλύτερο μέρος της πέτρινης τοιχοποιίας, ειδικά στην όψη που διαμορφώνεται δίπλα στη θάλασσα, παρουσιάζει μεγάλες φθορές και είναι στο μεγαλύτερο μέρος της κατεστραμμένη.

Για την αποκατάσταση των ρωγμών:

- Γίνεται απομάκρυνση του επιχρίσματος και αφαίρεση των σαθρών τμημάτων της ρωγμής.
- Γίνονται τοπικές διευρύνσεις της ρωγμής.
- Διαβρέχεται η λιθοδομή ώστε να μην απορροφήσει νερό από το κονίαμα που θα χρησιμοποιηθεί για τη συμπλήρωσή της.
- Ανοίγονται τρύπες με τρυπάνι από μπετόν μέσα στο «επίπεδο» της ρωγμής και σε αποστάσεις μικρότερες όσο στενότερη είναι η ρωγμή. Στις τρύπες αυτές τοποθετούνται σωληνάκια.
- Διευρύνονται τα χείλη της ρωγμής και σφραγίζονται με τσιμεντοκονίαμα ώστε να μην μπορεί να φύγει από τις ρωγμές το τσιμεντένεμα.
- Μέσα από το κατώτερο σωληνάκι εισάγεται τσιμεντένεμα υπό μορφή τσιμεντοπολτού ή τσιμεντοκονιάματος με βελτιωτικά πρόσθετα, στην αρχή λεπτόρρευστο με μικρή πίεση και στο τέλος παχύρρευστο με μεγάλη πίεση. Μόλις το υλικό της τσιμεντένεσης αρχίσει να βγαίνει από το πιο πάνω σωληνάκι, τότε συνεχίζουμε την ένεση από το σωληνάκι εκείνο, ενώ σφραγίζουμε το πρώτο σωληνάκι. Έτσι συνεχίζεται η τσιμεντένεση από κάτω προς τα πάνω.

Για τα κατεστραμμένα τμήματα:

- Για να γίνει πλήρης ανακατασκευή χρησιμοποιούνται αντίστοιχοι λίθοι με αυτούς της τοιχοποιίας που διατηρείται, όσον αφορά τη σύσταση αλλά και τις διαστάσεις, τα σχήματα και την επεξεργασία λάξευσης.
- Το κονίαμα δομής είναι παρόμοιο με αυτό που θα χρησιμοποιηθεί για την αποκατάσταση των αρμολογημάτων, ενώ η δόμηση ακολουθεί τον τρόπο που παρατηρείται στις υπάρχουσες τοιχοποιίες.

Στην ένωση του νέου με το παλαιό τμήμα ακολουθείται η μέθοδος της συρραφής.

Για τον καθαρισμό της πέτρας:

Προτείνεται καθαρισμός της πέτρας, όχι μόνο για αισθητικούς λόγους αλλά και για την προστασία της από παράγοντες που συμβάλλουν στη διάβρωσή της. Ο καθαρισμός γίνεται με ιδιαίτερη προσοχή από εξειδικευμένους τεχνικούς, καθώς είναι μια μη αναστρέψιμη διαδικασία η οποία μπορεί να προκαλέσει φθορές στην πέτρα. Η ταχύτητα του καθαρισμού

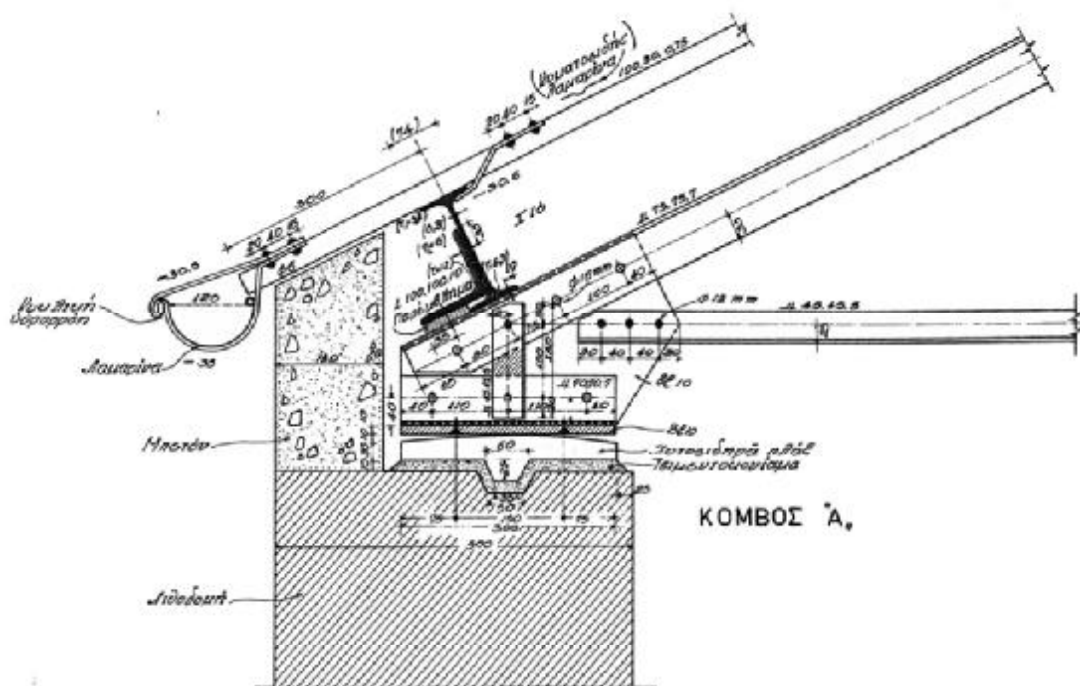
πρέπει να είναι ελεγχόμενη, ώστε να μπορεί να διακοπεί άμεσα. Δεν πρέπει να παράγονται βλαβερά υποπροϊόντα για την πέτρα ενώ μετά τον καθαρισμό πρέπει να προκύπτουν όσο το δυνατόν λιγότερες επιφάνειες.

Για τα επιχρίσματα:

Η καθαίρεση των σαθρών κονιαμάτων γίνεται αρχικά με μηχανικούς τρόπους, οι οποίοι θα είναι κατάλληλοι ώστε να μην καταστρέψουν την υγιή τοιχοποιία. Στη συνέχεια, θα χρησιμοποιηθεί νερό, για την απομάκρυνση όλων των σαθρών υπολοίπων. Θα πρέπει να καλυφθούν με πλαστικά φύλλα όσα τμήματα ή αρχιτεκτονικά μέλη παραμένουν και χρειάζονται προστασία απ' τις πτώσεις των κονιαμάτων. Αφού γίνει καθαίρεση των σαθρών τμημάτων, γίνεται αντικατάσταση με μεταγενέστερα υλικά. Πρέπει να δοθεί προσοχή στην επιλογή των νέων κονιαμάτων που θα αντικαταστήσουν τα αφαιρούμενα. Συγκεκριμένα, τα κονιάματα θα πρέπει να εξασφαλίζουν τη καλή πρόσφυση, την αισθητική συμβατότητα σε σχέση με το παλιό, τη στεγανότητα, αλλά και την αναπνοή, τη διάρκεια ζωής χωρίς αλλοιώσεις, τη μηχανική αντοχή του πορώδους, την αποφυγή αλάτων και την ανθεκτικότητα σε περιβαλλοντικές δράσεις, κυρίως στην υγρασία καθώς αυτή συναντάται σε πολλά σημεία του κτιρίου. Θα πρέπει να γίνεται πολύ καλή ανάμειξη των υλικών, να παράγεται μικρή ποσότητα υλικού και να χρησιμοποιείται σε εύλογο διάστημα, να γίνεται όσο δυνατόν λιγότερη χρήση ποσότητας νερού και να προηγηθεί διαβροχή του υποστρώματος.

4.3 Στέγη

Όπως έχει προαναφερθεί, δεν σώζεται η στέγη, αλλά ούτε και οι κολόνες που τη στήριζαν. Προτείνεται τοποθέτηση μεταλλικής στέγης από λαμαρίνα και σειρά από μεταλλικές κολόνες εσωτερικά για τη στήριξή της. Η έδραση της στέγης στην τοιχοποιία φαίνεται στο παρακάτω σχήμα (εικ. Β.8), καθώς και η έδραση των μεταλλικών κολόνων (εικ. Β.9).

Εικόνα Β.8

Εικόνα Β.9

4.4 Ανοίγματα

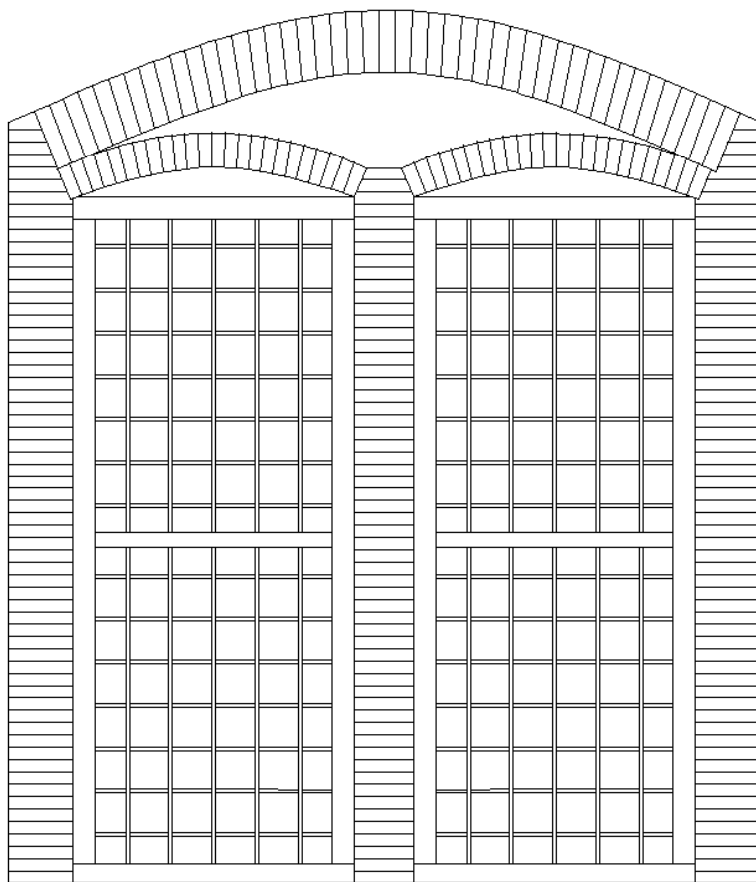
Προτείνεται η αποκατάσταση των ανοιγμάτων που παρουσιάζουν φθορές και η ανακατασκευή όσων έχουν καταστραφεί, ακολουθώντας ως πρότυπο τα αντίστοιχα που διατηρούνται.

4.5 Κουφώματα

Προτείνεται η αποκατάσταση ή η αντικατάσταση των κουφωμάτων όπου αυτό κρίνεται απαραίτητο και η ανακατασκευή όσων δεν υπάρχουν, με πρότυπο αυτά τα οποία διατηρούνται.

Για τα παράθυρα:

Τα περισσότερα παράθυρα, όπως έχει προαναφερθεί, είναι ξύλινα με προστατευτικές σιδεριές (εικ. Β.10). Προτείνεται η τοποθέτηση τζαμιού από την εσωτερική πλευρά του κουφώματος, για κατάλληλη προστασία.

Εικόνα Β.10

Για τις πόρτες:

Δεν σώζεται καμμία από τις πόρτες εισόδου στο κτίριο. Θα τοποθετηθούν καινούργιες που θα ταιριάζουν αισθητικά με τα μορφολογικά στοιχεία του κτιρίου αλλά και με τον τύπο των κουφωμάτων.

4.6 Δάπεδα

Θα γίνει με προσοχή απομάκρυνση των μπάζων που έχουν τοποθετηθεί στο εσωτερικό του κτιρίου αλλά και των φυτών, με μηχανικά μέσα. Θα ακολουθήσει εξισωτική στρώση τσιμεντοκινίας και από πάνω θα επιστωθεί το βιομηχανικό δάπεδο. Στο χώρο των wc αλλά και του παρασκευαστηρίου τοποθετούνται κεραμικά πλακίδια.

4.7 Μαρμάρινα Στοιχεία – Διακοσμήσεις

Αποσπασμένα τμήματα θα αντικατασταθούν με αντίγραφα από το ίδιο υλικό, ακολουθώντας τις επιφάνειες θραύσης. Για τη συμπλήρωση ρωγμών και κενών στο μάρμαρο θα χρησιμοποιηθεί κάποιο κονίαμα πλήρωσης. Τα συνδετικά και τα αδρανή του κονιάματος πρέπει να έχουν χαρακτηριστικά χρώματος, πορώδους και μηχανικής αντοχής όσο το δυνατόν πιο κοντά σε αυτά του μαρμάρου και να είναι τόσο ρευστά όσο χρειάζεται για να μπορούν να διεισδύσουν στις ρωγμές. Για την απομάκρυνση των βιολογικών επικαθίσεων (π.χ. υγρασία) πρέπει να διαπιστωθεί ο τύπος των μικροοργανισμών ώστε να εφαρμοστούν τα κατάλληλα βιοκτόνα. Τα διάφορα χημικά σκευάσματα που μπορεί να χρησιμοποιηθούν θα είναι άχρωμα, μη τοξικά για τον άνθρωπο, δεν θα φθείρουν το μάρμαρο και θα εμποδίζουν την επανεμφάνιση των μικροοργανισμών για μεγάλο χρονικό διάστημα. Το γείσο θα συμπληρωθεί επίσης στα σημεία που έχει καταστραφεί, καθώς και τα επίκρανα των παραστάδων.

4.8 Χρωματισμοί

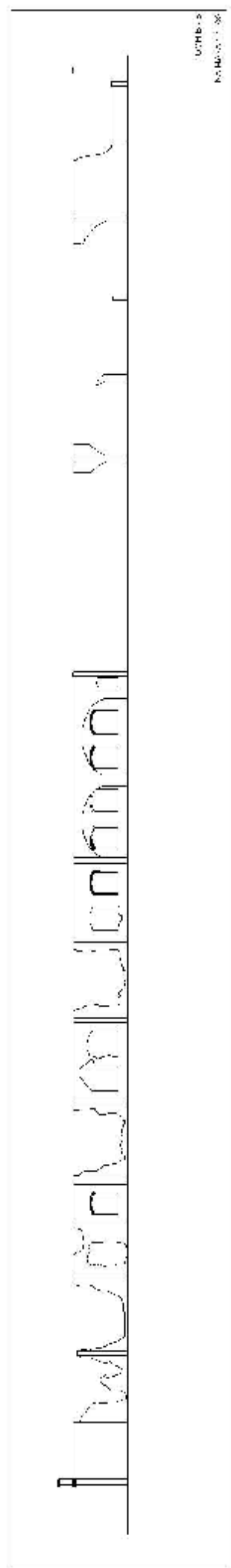
Εσωτερικά, εφαρμόζεται μία στρώση από αστάρι και στη συνέχεια εφαρμόζεται στρώση χρώματος. Προτείνεται γκρι ανοιχτό χρώμα στο κεντρικό τμήμα του κτιρίου, κίτρινο ανοιχτό στο χώρο του καφέ – εστιατορίου, εκτός από το σημείο με τις καμάρες όπου θα μείνει εμφανής η πέτρα, αλλά και στο χώρο της βιβλιοθήκης. Στους υπόλοιπους χώρους προτείνεται το λευκό χρώμα.

4.9 Εξωτερικός Περιβάλλον Χώρος

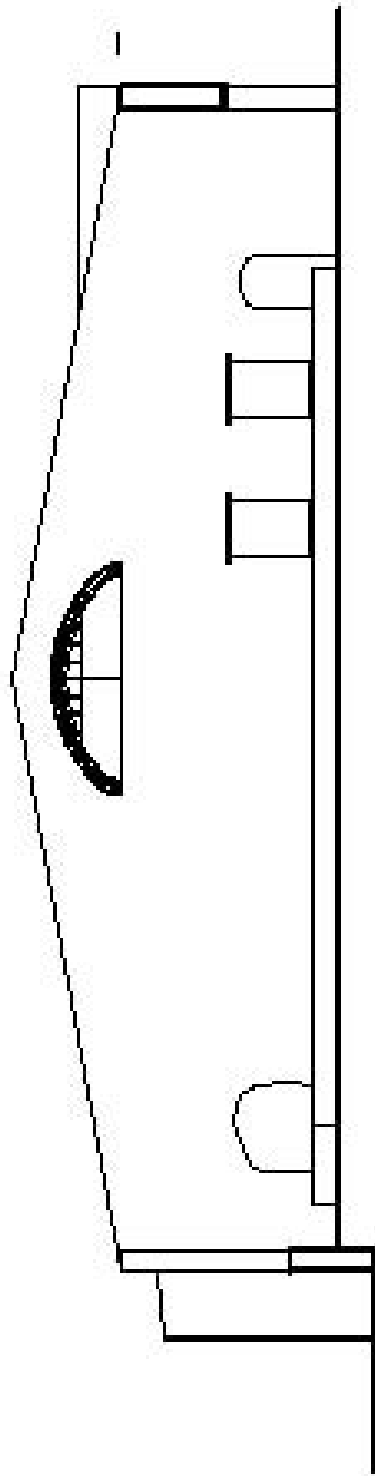
Απομακρύνονται τα φυτά και τα σκουπίδια έξω από το κτίριο από την πλευρά της βόρειας όψης, με μηχανικά μέσα. Γίνεται επίστρωση πλακιδίων γκρι χρώματος και τοποθετούνται ξύλινα παγκάκια (εικ. Β.4, Β.6).

Βιβλιογραφία

- Κατσιγιάννη Ιωάννα, Κονδύλη – Λάγαρη Αντωνία. Βιομηχανικά Κτίρια στην Ερμούπολη, Αθήνα, Πολιτιστικό Τεχνολογικό Ίδρυμα ΕΤΒΑ, 2000
- Ι. Τραυλός – Ι. Κόκκου. Ερμούπολη, Αθήνα, Έκδοση Εμπορικής Τράπεζας της Ελλάδος, 1989
- Μαρκουλή Αντώνη, Η κλωστοϋφαντουργία στη Σύρα από το 19^ο στον 20^ο αιώνα, Έκδοση Δήμου Ερμούπολης, 2008
- Θεοδώρου Βασιλική – Λούκος Χρήστος, Το αρχείο της βιομηχανίας «Κλωστήριον και Υφαντήριον Ε. Λαδόπουλου Υιών εν Σύρω», Αθήνα, Εταιρεία Μελέτης Νέου Ελληνισμού, Παράρτημα του περιοδικού «ΜΝΗΜΩΝ», 1996
- Αγριαντώνη Χριστίνα – Φενερλή Αγγελική, Ερμούπολη Σύρος Ιστορικό Οδοιπορικό, Αθήνα, Ολκος, 1999

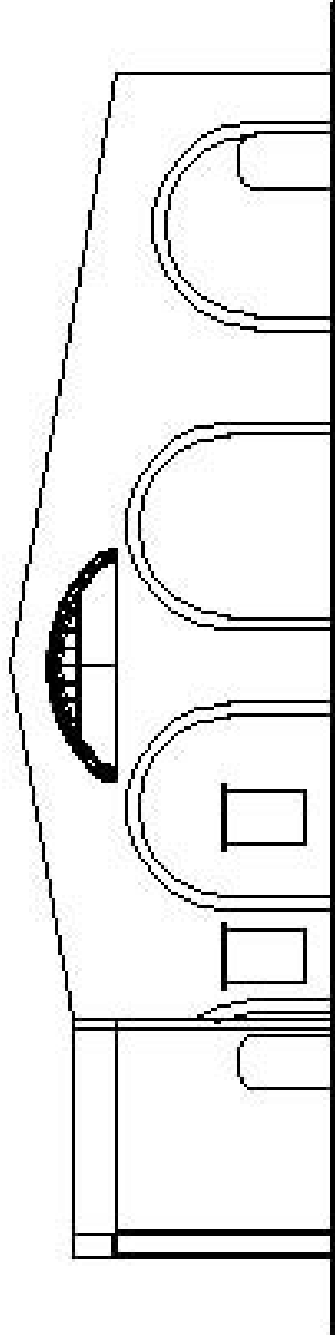

UOMIB-3
REVISED: 06

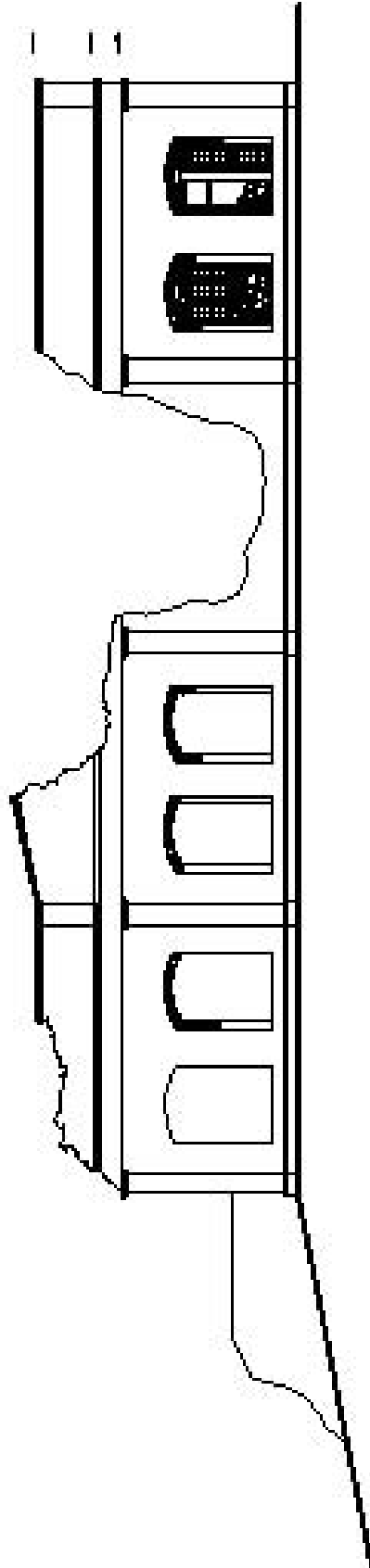
TOMH B - B

KAMMAKA 1 : 100

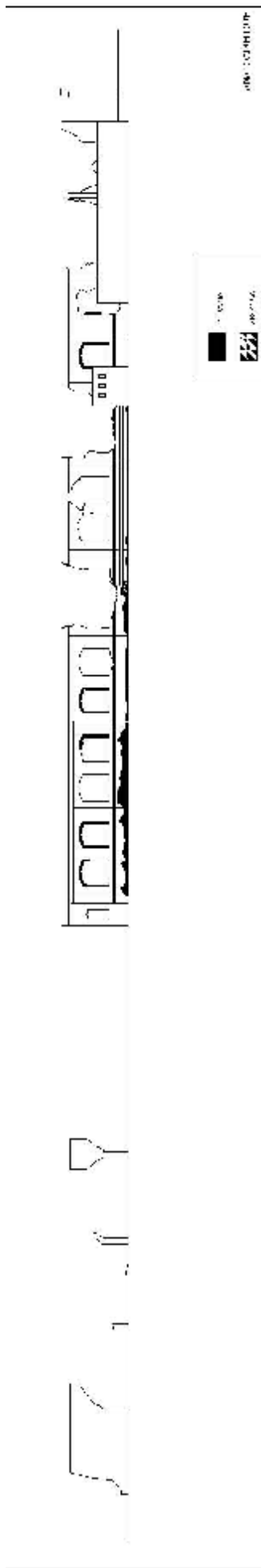
NOTIA OPH

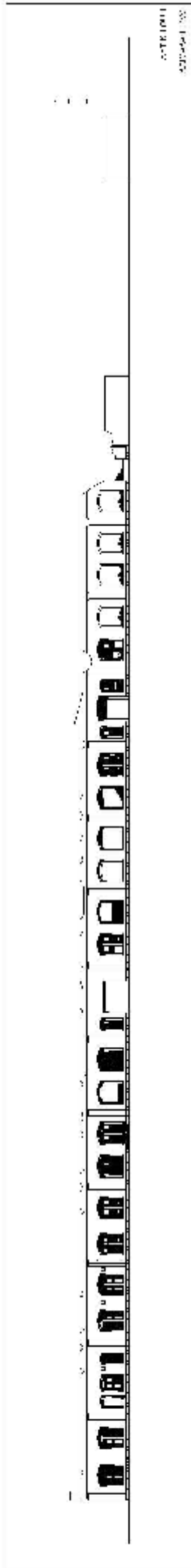
KALMAKA 1 : 100

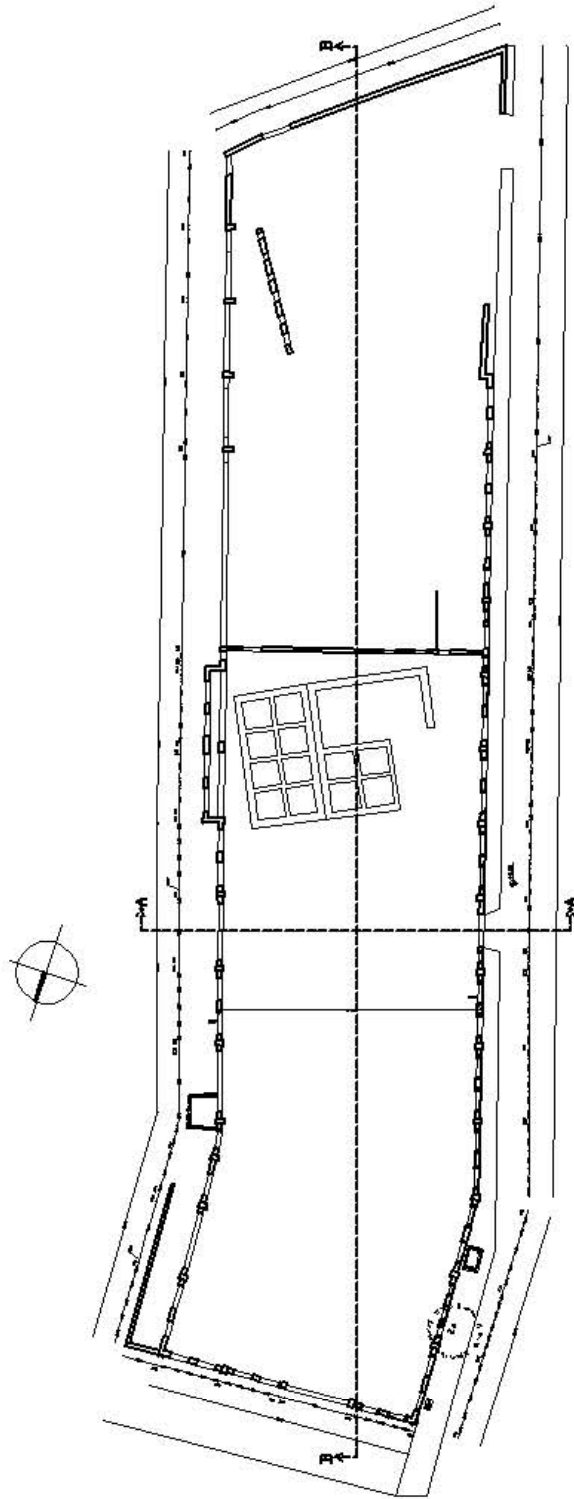

BOPEIA OYH

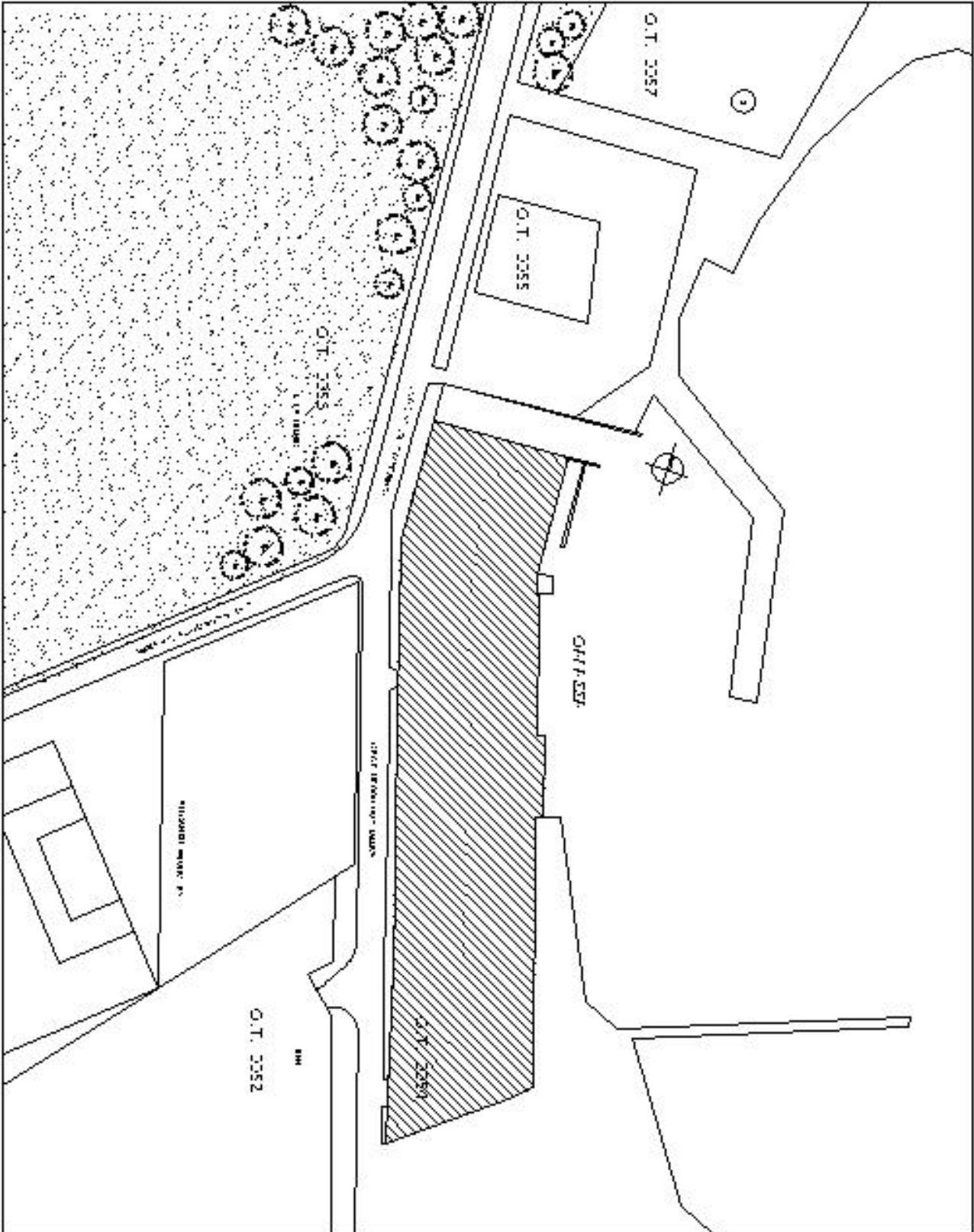
KALIMAKA 1 : 100

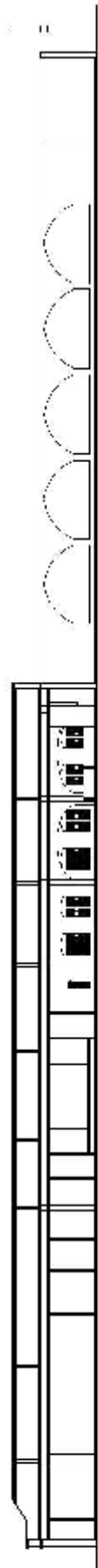

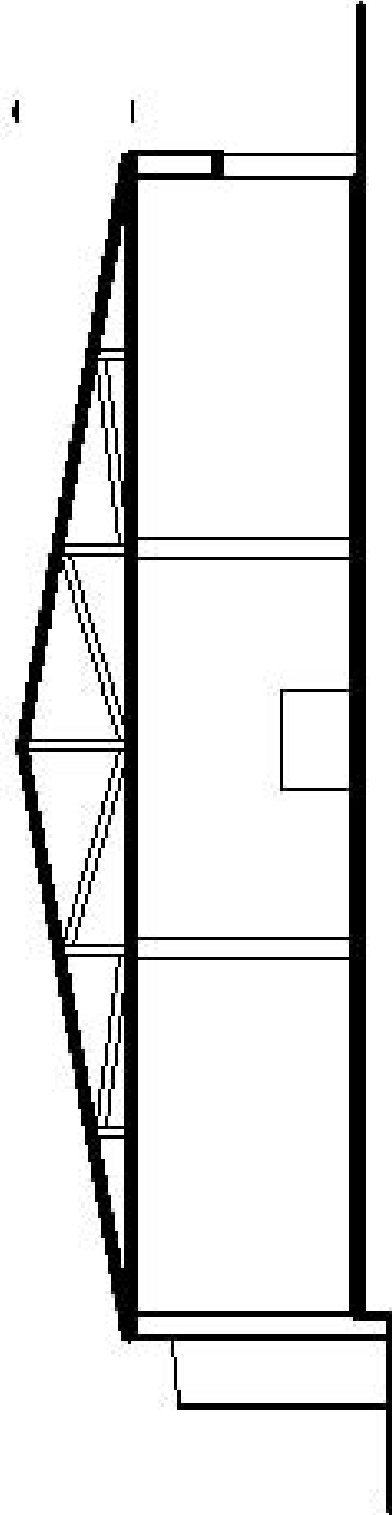

ΚΑΤΟΨΗ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1 : 200

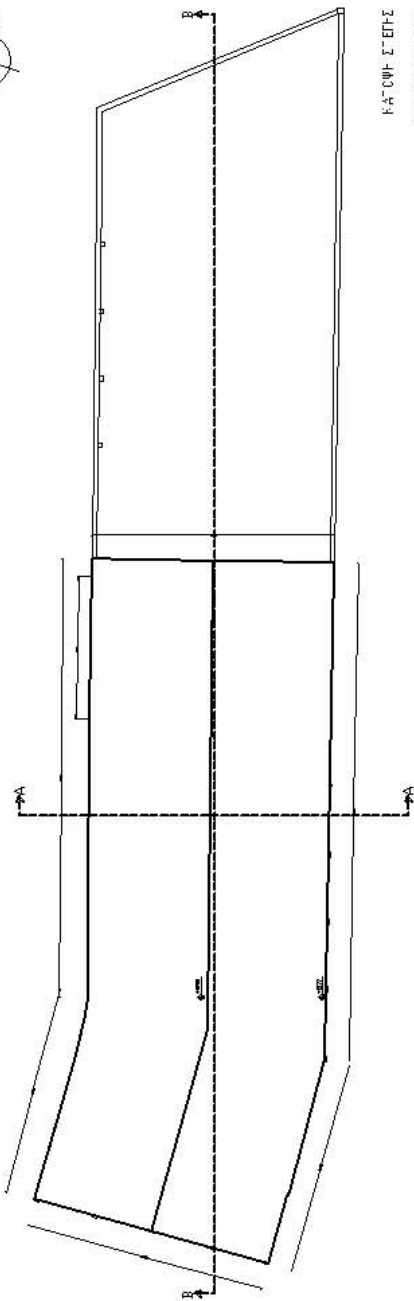
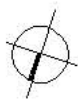

TOMH B -B
KAIMAKA 1 : 100

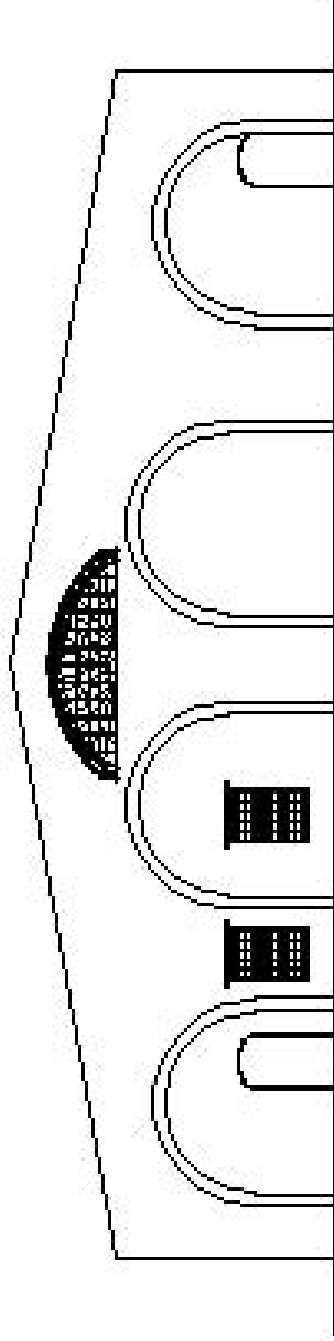

TOMHA - A

KALIMAKA 1 : 100

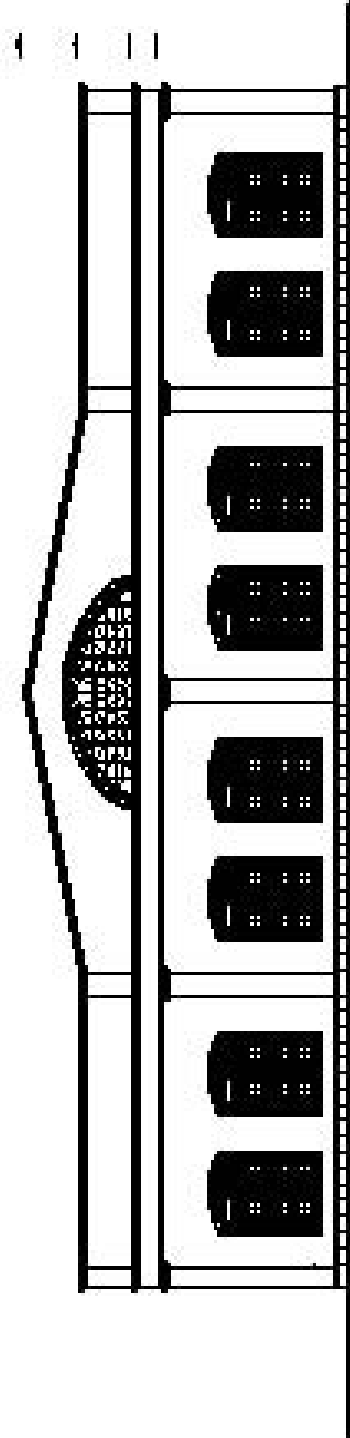

F.A.T. ÖMÜR İ. ETTİ
KATILIMAKA 1 : 250

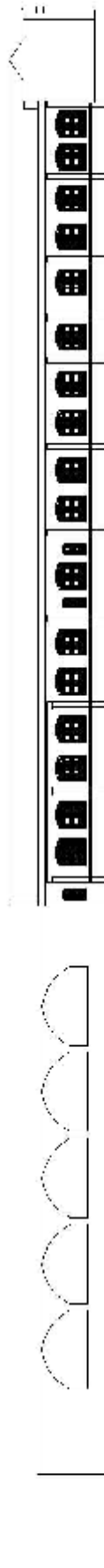
NOTIA OPH

KALIMAKA 1 : 100

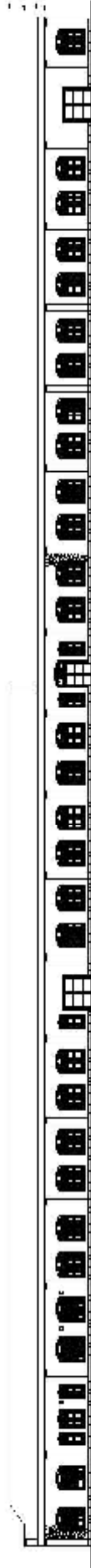

BOPEIA OYH

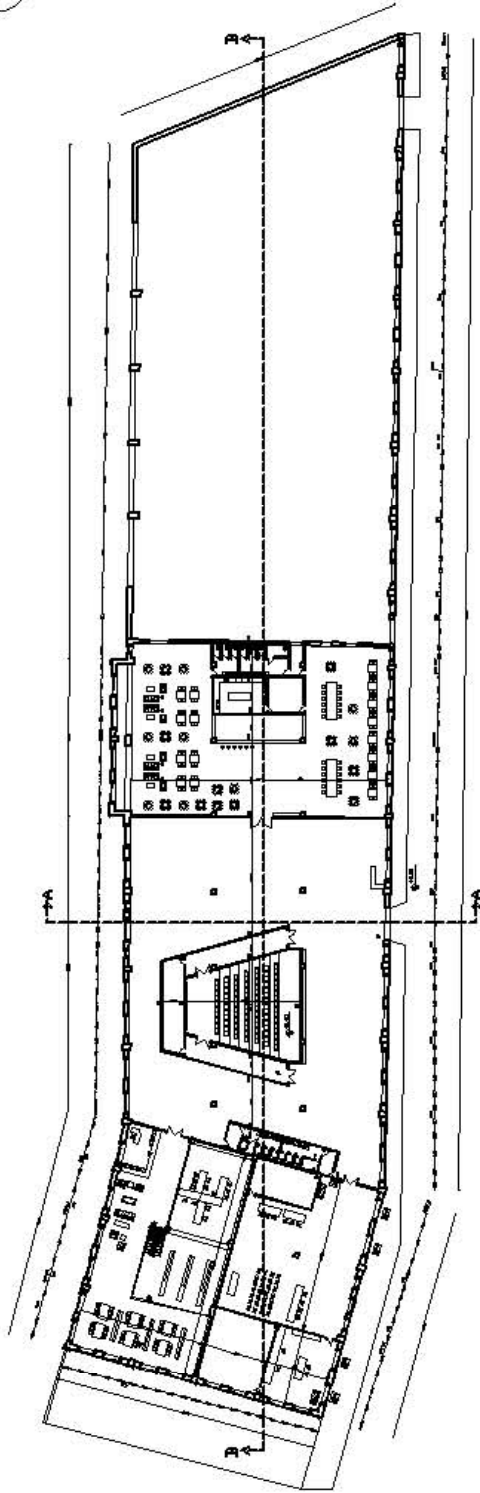
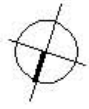
KAIMAKA 1 : 100

PLAN
1/20

21185 2118
K01000000000

ΚΑΤΟΨΗ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1 : 200

